

СУЧАСНА УКРАЇНСЬКА МОВА ТА КУЛЬТУРА.

Робоча програма освітнього компонента (Силабус)

Реквізити навчальної дисципліни

Рівень вищої освіти	<i>Перший (бакалаврський)</i>
Галузь знань	<i>03 Гуманітарні науки</i>
Спеціальність	<i>035 Філологія</i>
Освітня програма	<i>Германські мови та літератури (переклад включно), перша — англійська; Романські мови та літератури (переклад включно), перша — французька; Германські мови та літератури (переклад включно), перша — Німецька</i>
Статус дисципліни	<i>Нормативна</i>
Форма навчання	<i>Денна</i>
Рік підготовки, семестр	<i>1 курс, осінній і весняний семестри</i>
Обсяг дисципліни	<i>4 кредити, 120 академічних годин: осінній семестр — 36 аудиторних годин (практичні заняття), 24 години (самостійна робота); весняний семестр — 36 аудиторних годин (практичні заняття), 24 години (самостійна робота)</i>
Семестровий контроль/ контрольні заходи	<i>Залік / МКР</i>
Розклад занять	<i>http://rozklad.kpi.ua</i>
Мова викладання	<i>Українська</i>
Інформація про керівника курсу / викладачів	Практичні заняття: старший викладач кафедри української мови, літератури та культури Кушлаба Михайло Петрович https://do.ipk.kpi.ua/course/view.php?id=7599
Розміщення курсу	Необхідні матеріали розміщено на відповідних сторінках викладачів в Електронному кампусі: https://campus.kpi.ua/tutor/index.php?mode=mob , а також створено дистанційний курс у навчальній системі Moodle на платформі дистанційного навчання «Сікорський»

Програма навчальної дисципліни

1. Опис навчальної дисципліни, її мета, предмет вивчення та результати навчання

Навчальна дисципліна «Сучасна українська мова та культура» належить до нормативних освітніх компонентів циклу загальної підготовки. Вона складається з двох змістовних модулів: «Українська мова за професійним спрямуванням» та «Стилістика

сучасної української мови». У сучасних умовах розвитку комп'ютерних технологій активно прогресує така галузь, як машинний переклад текстів, тому від перекладачів сьогодні все частіше вимагають не безпосереднього перекладу з однієї мови на іншу, а саме перевірки перекладу, зробленого машиною. Для адекватного виконання цього завдання перекладач має не просто добре знати іноземну мову, а перш за все вміти доречно й грамотно, часто з врахуванням певних етнічних особливостей психології добирати необхідні мовно-стилістичні засоби. Освітня компонента «Сучасна українська мова та культура», до складу якого входить «Українська мова за професійним спрямуванням» та вивчається в осінньому семестрі, акцентує увагу на моментах лінгвістичної локалізації текстів. Курс має на меті не лише вдосконалити в студентів знання власної мови, але дати навички написання й редагування текстів різних стилів, враховуючи культурний контекст.

Освітній компонент «Сучасна українська мова та культура», до складу якого входить «Стилістика сучасної української мови» та вивчається у весняному семестрі, зосереджує увагу на системі формування комунікативної професійної компетенції здобувачів вищої освіти, зокрема лінгвістів, майбутніх перекладачів. Зміст цієї частини освітньої компоненти охоплює стилістичні явища сучасної української мови на рівні лексики, словотвору, морфології, синтаксису та передбачає розрізнення різних стилів мови, які опановують студенти.

Мета освітнього компоненту «Сучасна українська мова та культура» — формування в студентів компетентностей:

1. Спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово. ЗК 03
2. Застосовувати знання у практичних ситуаціях. ЗК 11
3. Ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності. ЗК 14
4. Використовувати в професійній діяльності знання про мову як особливу знакову систему, її природу, функції, рівні. ФК 02
5. Використовувати в професійній діяльності системні знання про основні періоди розвитку літератури, що вивчається, від давнини до XXI століття, еволюцію напрямів, жанрів і стилів, чільних представників та художні явища, а також знання про тенденції розвитку світового літературного процесу та української літератури. ФК 05
6. Вільно, гнучко й ефективно використовувати мову(и), що вивчається(ються), в усній та письмовій формі, у різних жанрово-стильових різновидах і регістрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному), для розв'язання комунікативних завдань у різних сферах життя. ФК 06
7. Усвідомлювати засади і технології створення текстів різних жанрів і стилів державною та іноземною (іноземними) мовами. ФК 09
8. Надавати консультації з дотриманням норм літературної мови та культури мовлення. ФК 11

Предмет освітньої компоненти — виражальні функції лексичних одиниць у процесі мовлення залежно від мети, призначення, умов і сфери спілкування.

У результаті вивчення освітньої компоненти «Сучасна українська мова та культура» студенти зможуть продемонструвати такі **результати навчання**:

1. Вільно спілкуватися з професійних питань із фахівцями та нефахівцями державною та іноземною(ими) мовами усно й письмово, використовувати їх для організації ефективної міжкультурної комунікації. ПРН 1
2. Співпрацювати з колегами, представниками інших культур та релігій, прибічниками різних політичних поглядів тощо. ПРН 5
3. Характеризувати діалектні та соціальні різновиди мов(и), що вивчаються(ється), описувати соціолінгвальну ситуацію. ПРН 9
4. Знати норми літературної мови та вміти їх застосовувати у практичній діяльності. ПРН 10
5. Знати принципи, технології і прийоми створення усних і письмових текстів різних жанрів і стилів державною та іноземною (іноземними) мовами. ПРН 11

6. Аналізувати й інтерпретувати твори української та зарубіжної художньої літератури й усної народної творчості, визначати їхню специфіку й місце в літературному процесі (відповідно до обраної спеціалізації). ПРН 13
7. Використовувати мову(и), що вивчається(ються), в усній та письмовій формі, у різних жанрово-стильових різновидах і реєстрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному), для розв'язання комунікативних завдань у побутовій, суспільній, навчальній, професійній, науковій сферах життя. ПРН 14
8. Дотримуватися морально-етичних та культурних норм, принципів академічної доброчесності та кодексу професійної етики, примножувати досягнення суспільства. ПРН 20.

2. Пререквізити та постреквізити дисципліни (місце в структурно-логічній схемі навчання за відповідною освітньою програмою)

Навчальної дисципліни «Сучасна українська мова та культура» за структурно-логічною схемою програми підготовки фахівця ґрунтується та взаємопов'язана зі знаннями та вміннями, якими студенти оволодівають у процесі засвоєння освітнього компонента «Історія зарубіжної літератури». Знання, уміння та досвід, здобуті в процесі вивчення цього кредитного модуля, актуальні в подальшому оволодінні навчальною дисципліною «Порівняльна типологія».

3. Зміст навчальної дисципліни

I семестр. Модуль «Українська мова за професійним спрямуванням»

Розділ 1. Засади академічної мовної культури

Тема 1.1. Мова як соціальний феномен. Українська мова як мова фахового спілкування.

Тема 1.2. Лексична система сучасної української мови

Розділ 2. Термінологічна система сучасної української мови

Тема 2.1. Термінотворення в системі сучасної української мови.

Тема 2.2. Особливості перекладацької роботи з термінами

Розділ 3. Наратив у контексті української культури

Тема 3.1. Текст як спосіб впливу на міфологічну свідомість

Тема 3.2. Текст як елемент культури різних епох

Тема 3.3. Сучасний наратив як спосіб культурно-соціального впливу. МКР.

Розділ 4. Корупція: зміст, причини, наслідки.

Тема 4.1. Сутність поняття «корупція» та його головні складові.

II семестр. Модуль «Стилістика сучасної української мови»

Тема 1. Стилістика: її поняття й категорії. Методологія сучасної стилістики. Методи редагування: формалізовані й неформалізовані. Методи контролю

Тема 2. Структура стилістики: фоностилістика, лексична, морфологічна стилістика, стилістичний синтаксис

Тема 3. Характеристика функціональних стилів сучасної української мови

Тема 4. Ресурси художнього стилю української мови

Тема 5. Мовностилістична своєрідність публіцистики: жанрові різновиди

Тема 6. Конфесійний стиль мовлення, його місце й роль у стилістичній системі української мови та в сучасному житті

Тема 7. Структурно-функціональні особливості наукового стилю

Тема 8. Комунікативно-функціональна специфіка офіційно-ділового мовлення

4. Навчальні матеріали та ресурси навчальної дисципліни «Сучасна українська мова та культура».

Базова

1. Мацюк З., Станкевич Н. Українська мова професійного спілкування: навч. посіб. Київ: Каравела, 2008. 352 с. URL: https://pidruchniki.com/1435072247592/dokumentoznavstvo/ukrayinska_mova_profesijnogo_spilkuvan_ua
2. Мойсієнко А. К., Бас-Кононенко О. В., Бондаренко В. В. та ін. Сучасна українська літературна мова: Лексикологія. Фонетика : підручник. Київ: Знання, 2010. 270 с. URL: https://chtyvo.org.ua/authors/Bas-Kononenko_Oksana/Suchasna_ukrainska_literaturna_mova_Leksykolohiia_Fonetyka/
3. Мацько Л. І. *Стилістика української мови* : підруч. [для студ. філол. спец. вищ. навч. закл.] / Л. І. Мацько, О. М. Сидоренко, О. М. Мацько; [ред. Л. І. Мацько]. Київ: Вища школа, 2005. 462 с. URL: http://litmisto.org.ua/?page_id=7116
4. Караман С. О., Караман О. В., Плющ М. Я. *Сучасна українська літературна мова* : навчальний посібник. Літера: ЛТД, 2011. 560 с. URL: https://pidru4niki.com/68598/dokumentoznavstvo/suchasna_ukrayinska_literaturna_mova
5. Пономаренко С. Сучасна українська мова : Морфеміка. Дериватологія. Морфонологія: навчальний посібник . Миколаїв : Вид-во ЧНУ ім. Петра Могили, 2017. 300 с. [Пономаренко С. Сучасна українська мова морфеміка дериватологія морфонологія.pdf](https://chtyvo.org.ua/authors/Ponomarenko_S/Suchasna_ukrainska_mova_morfemika_derivatologija_morfonoologija.pdf)

Допоміжна

1. Дудик П. С. *Стилістика української мови* : навч. посіб. / П. С. Дудик. Київ: ВЦ «Академія», 2005. 356 с. URL: https://litmisto.org.ua/?page_id=5394
2. Д'яков А. С. Основи термінотворення: семантичні та соціолінгвістичні аспекти: [монографія] / А. С. Д'яков, Т. Р. Кияк, З. Б. Куделько. Київ: KM Academia, 2000. 216 с. URL: http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/ua/elib.exe?Z21ID=&I21DBN=UKRLIB&P21DBN=UKRLIB&S21STN=1&S21REF=10&S21FMT=online_book&C21COM=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21P03=FF=&S21STR=ukr0004040
3. Закон України «Про запобігання корупції» : від 14.10.2014 р. № 1700-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18#Text>
4. Закон України «Про засади державної антикорупційної політики на 2021-2025 роки» : від 20.06.2022 р. № 2322-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2322-20#Text>
5. Поняття корупції. Офіс доброчесності НАЗК. URL: <https://prosvita.nazk.gov.ua/encyclopedia/ponyattya-koruptsiyi>
6. Запобігання корупції у приватному секторі : монографія / [В. С. Батиргарєєва, Б. М. Головін, О. В. Новіков та ін.] ; за заг. ред. Б. М. Головіна. Харків : Право, 2020. 286 с.
7. Карпиленко В. А. Функціонування наративів й особливості управління ними в системі соціальних комунікацій // Молодий вчений. № 2 (17), лютий. 2015. С. 549—552. URL: <http://molodyvcheny.in.ua/files/journal/2015/2/423.pdf>
8. Кочан І. М. *Лінгвістичний аналіз тексту* : навчальний посібник: Вид. 2-ге, перероб. і доп. Київ: Знання, 2008. 423 с. URL: https://chtyvo.org.ua/authors/Kochan_Iryna/Linhvistychnyi_analiz_tekstu/
9. Ожеван М. А. Глобальна війна стратегічних наративів: виклики та ризики для України // Стратегічні пріоритети. Ч. 4 (41). 2016. С. 30—40. URL: <http://ippi.org.ua/sites/default/files/ozevan.pdf>
10. Перспективні напрямки дослідження українського медійного контенту: фундаментальні та прикладні аспекти: матеріали всеукраїнської науково-практичної конференції [наук. ред. В. Різун; упоряд. Т. Скотникова, А. Волобуєва]. Київ: Інститут журналістики, 2016. 328 с. URL: <http://journ.knu.ua/periodyka/images/pdf/konf/fmc2.pdf>
11. Почепцов Г. Г. Від Facebook'у і гламуру до WikiLeaks: медіа комунікації. Київ: Спадщина, 2012. 464 с. URL: <https://docplayer.net/66751343-Georgiy-pochepcov-vid-facebook-u-i-glamuru-do-wikileaks-mediakomunikaciyi.html>
12. Селіванова О. О. Сучасна лінгвістика: напрями та проблеми: підручник / О. О. Селіванова. Полтава: Довкілля. Київ, 2008. 711 с. URL: <http://irbis-nbuv.gov.ua/ulib/item/UKR0001849>

Літературу можна знайти в Науково-технічній бібліотеці ім. Г. І. Денисенка КПІ ім. Ігоря Сікорського, на ресурсах Інтернету.

Навчальний контент

5. Методика опанування навчальної дисципліни (освітнього компонента).

Силабус навчальної дисципліни «Сучасна українська мова та культура» розпрацьований на основі принципу послідовного застосування знань і навичок, попередньо набутих студентами. Активне навчання студентів забезпечується добром таких форм, методів роботи й типів завдань, які цікаві для кожної конкретної групи. Таким чином, стратегія взаємодії викладача зі студентами основана на принципі студентоцентризму й спрямована на забезпечення максимально ефективного засвоєння студентами теоретичних знань та набуття практичних навичок.

Для засвоєння матеріалу модуля «Сучасна українська мова та культура» та набуття здобувачами вищої освіти необхідних фахових компетентностей застосовуються такі стратегії й технології:

- метакогнітивні (студенти самостійно планують, реалізують свою навчальну діяльність, аналізують недоліки);
- когнітивні (практика, рецепція, продукування, аналіз, конструювання);
- соціальні (взаємодія, обмін інформацією, розподіл завдань під час групової роботи, налагодження взаємодії з викладачем, досягнення консенсусу в обговоренні, вміння налагоджувати комунікацію під час обговорення фахових проблем та виконання завдань). Викладання курсу здійснюється на засадах взаємодії та взаємоповаги студента й викладача, з урахуванням потреб та можливостей студентів-майбутніх фахівців. Результатом такої роботи має стати набуття студентами відповідних знань і формування в них фахових навичок.

Під час навчання застосовуються:

- метод проблемного викладу передбачає постановку такого завдання, під час виконання якого студенти здобувають знання шляхом практичної діяльності, набувають відповідних умінь і навичок; метод реалізується через частково-пошукову діяльність (практичне заняття), самостійну дослідницьку діяльність студентів (самостійна робота) або у формі проблемного викладу (теоретичний матеріал, що подає викладач);

- різні типи евристичних методів (вільних асоціацій, інверсії, евристичних запитань, «мозкового штурму») передбачають виконання завдань, що дозволяють студенту побачити закономірності розвитку мови та зв'язки одних мов із іншими (зокрема на лексичному рівні), що дуже важливий для майбутніх перекладачів;

- пояснювально-ілюстративний метод (словесна, практична та наочна форми) застосовується там, де студенти-першокурсники ще не мають достатньої компетенції для самостійного виконання завдання, наприклад, щодо оформлення наукової бібліографії;

- репродуктивний метод застосовується як «робота за алгоритмом», тому виключає лише повторення поданої інформації.

Усі методи навчання опосередковано спрямовані на формування навчально-стратегічної компетентності студентів, зокрема на розвиток метакогнітивної свідомості (процесу організації, реалізації, контролю та коригування власної навчальної діяльності).

Для ефективної комунікації з метою розуміння структури та змісту кредитного модуля та засвоєння матеріалу використовується Google Classroom, електронна пошта та Viber, за допомогою яких:

- спрощується розміщення та обмін навчально-методичними матеріалами;
- здійснюється надання консультативної допомоги студентам щодо завдань та змісту навчальної дисципліни;

- оцінюється якість виконання навчальних завдань студентами; ведеться облік виконання студентами плану навчальної дисципліни, графік виконання навчальних завдань та оцінювання студентів.

Під час навчання використовуються сучасні інформаційно-комунікаційні та мережеві технології, а також обладнання (проектор та електронні презентації до практичних занять).

I семестр. Модуль «Українська мова за професійним спрямуванням»

Тижень день	Зміст навчального матеріалу	Практичні	Рекомендований час СРС
1	Розділ 1. Засади академічної мовної культури Тема 1.1. Мова як соціальний феномен. Українська мова як мова фахового спілкування Практичне заняття 1. Мова як засіб формування та висловлення думки. «Мовні картини світу» як феномен культури. Історія державності української мови	2	2
2	Практичне заняття 2. Академічна доброчесність. Правила написання та оформлення наукових текстів різних типів	2	1
3	Практичне заняття 3. Становлення українського правопису як важливої складової національної самоідентифікації	2	1
4	Практичне заняття 4. Принципи перекладу та редагування фахових текстів різних галузей	2	1
5	Тема 1.2. Лексична система сучасної української мови Практичне заняття 5. Мовна культура. Типологія мовних норм сучасної української мови	2	1
6	Практичне заняття 6. Лексичний склад сучасної української мови за етимологією	2	1
7	Практичне заняття 7. Склад української лексики за частотністю вживання	2	1
8	Практичне заняття 8. Стилiстично нейтральна та стилiстично маркована лексика сучасної української мови (емотивно-експресивна лексика)	2	1
9	Практичне заняття 9. Українські фразеологізми та їх відповідники в іншомовних текстах	2	1
10	Практичне заняття 10. Стилiстично маркована лексика сучасної української мови: професійно-виробнича, офіційно-ділова, науково-термінологічна	2	1
11	Розділ 2. Термінологічна система сучасної української мови Тема 2.1. Термінотворення в системі сучасної української мови Практичне заняття 11. Термін і терміносистема сучасної української мови	2	1
12	Практичне заняття 12. Кодифікація та стандартизація в царині термінології	2	1
13	Тема 2.2. Особливості перекладацької роботи із термінами. Практичне заняття 13. Способи перекладу іншомовних термінів	2	1

14	Розділ 3. Наратив у контексті української культури Тема 3.1. Текст як спосіб впливу на міфологічну свідомість Практичне заняття 14. Міфологічне мислення як культурний код людини	2	1
15	Тема 3.2. Текст як елемент культури різних епох Практичне заняття 15. Текст у культурній ретроспективі	2	1
16	Тема 3.3. Сучасний наратив як спосіб культурно-соціального впливу Практичне заняття 16. Типи сучасних наративів та їх місце у світоглядній системі.	2	1
17	Практичне заняття 17. Меми як текстово-візуальна реалізація культурних архетипів. МКР	2	1
18	Розділ 4. Корупція: зміст, причини, наслідки. Тема 4.1. Сутність поняття «корупція» та його головні складові. Практичне заняття 18. Історичні аспекти виникнення та розвитку явища корупції. Основні види й форми корупції. Наслідки корупції та підходи до боротьби з нею. Антикорупційне законодавство. Відповідальність за корупційні правопорушення. Система антикорупційних органів в Україні. Моделі запобігання корупції в зарубіжних країнах.	2	6
	Разом	36	24

II семестр. Модуль «Стилістика сучасної української мови»

Ти жде нь	Зміст навчальної роботи	Практичні	СРС
1	Тема 1. Стилістика: її поняття й категорії. Методи редагування тексту. <u>Практичне заняття 1.</u> Поняття про стиль тексту. Методи редагування: формалізовані й неформалізовані. Методи контролю Категорії стилістики. Методологія сучасної стилістики.	2	1
2	<u>Практичне заняття 2.</u> Рівні стилістичного оформлення тексту. Форманти стилю. Стилістичне значення (конотація). Стилістема	2	1
3	Тема 2. Структура стилістики: фоностилістика, лексична, морфологічна стилістика, стилістичний синтаксис <u>Практичне заняття 3.</u> Фоностилістика. Поняття «ритму тексту». Синтагма. Фонологічний аналіз тексту. Експресивні можливості звуків	2	1
4	<u>Практичне заняття 4.</u> Лексична стилістика	2	1
5	<u>Практичне заняття 5.</u> Стилістичне використання морфологічних засобів. Стилістичний аналіз морфологічних форм і категорій	2	0,5
6	<u>Практичне заняття 6.</u> Стилістичний синтаксис. Стилістичні властивості порядку слів. Стилістичні явища в структурі простого та складного речень	2	0,5
7	Тема 3. Характеристика функціональних стилів сучасної української мови <u>Практичне заняття 7.</u> Стили сучасної української мови. Стилістична норма та її реалізація в текстах різностильового характеру	2	0,5

8	<u>Практичне заняття 8.</u> Розмовний стиль. Стилiстично нейтральна й стилiстично маркована лексика. Стилiстична фразеологiя, її джерела. Трансформацiя фразеологiзмiв у рiзностильових текстах	2	1
9	<u>Практичне заняття 9.</u> Функцiї власних назв у текстах рiзних стилiв. Український iменослов: культурна полiфонiя.	2	0,5
10	<u>Практичне заняття 10.</u> Усна лiтературна мова в українській культурi повсякдення. Український фольклор — основа живого українського мовлення. Суржик. Дiалект	2	0,5
11	Тема 4. Ресурси художнього стилю української мови. <u>Практичне заняття 11.</u> Художній стиль. Стилiстична роль художніх тропiв, особливостi їх застосування	2	0,5
12	Тема 5. Мовностилiстична своєрiднiсть публiцистики: жанровi рiзновиди <u>Практичне заняття 12.</u> Публiцистичнi тексти рiзних жанрiв: спiльнi та вiдмiннi риси	2	1
13	<u>Практичне заняття 13.</u> Мова засобiв масової iнформацiї, сучаснi тенденцiї розвитку. Медiалiнгвiстика й теорiя пропаганди	2	1
14	Тема 6. Конфесiйний стиль мовлення, його мiсце й роль у стилiстичнiй системi української мови та в сучасному життi <u>Практичне заняття 14.</u> Конфесiйний стиль: внутрiшньомовнi чинники формування стилю. Переклади Бiблiї українською мовою	2	1
15	Тема 7. Структурно-функцiональнi особливостi наукового стилю <u>Практичне заняття 15.</u> Мовнi та жанровi особливостi наукового стилю	2	0,5
16	<u>Практичне заняття 16.</u> Культура наукового тексту. Науковий жаргон	2	0,5
17	Тема 8. Комунiкативно-функцiональна специфiка офiцiйно-дiлового мовлення <u>Практичне заняття 17.</u> Мовнi особливостi текстiв дiлового спрямування. Усна форма комунiкацiї в дiловiй сферi	2	1
18	<u>Практичне заняття 18.</u> Пiдвищення рейтингу, залiк	2	6
	Разом	36	24

6. Самостiйна робота студента

Дисциплiна передбачає такi види самостiйної роботи: пiдготовка до практичних занять, пiдготовка до МКР. Час, вiдведений на кожний iз цих видiв самостiйної роботи, вказаний у п. 5.

Полiтика та контроль

7. Полiтика навчальної дисциплiни (освiтнього компонента)

Вiдвiдування практичних занять, активна робота на них i виконання завдань потрiбнi для поглиблення теоретичних знань, набуття та розвитку практичних навичок i компетентностей для досягнення програмних результатiв навчання. Перед заняттям здобувач вищої освiти має ознайомитися з лiтературою, яку рекомендує викладач. Методичнi матерiали з курсу викладач розміщує на гуглдиску або в онлайн середовищi Google Classroom, доступ до якого мають студенти, що вивчають цю освiтню компоненту.

Актуальну інформацію щодо організації навчального процесу з дисципліни студенти отримують із оголошень у стрічці Google Classroom, повідомлень у Telegram / Viber або Електронному кампусі КПІ. Під час змішаної / дистанційної форми навчання заняття відбуваються у форматі відеоконференцій на платформі Meet / ZOOM.

Виконані завдання здобувачі вищої освіти складають через Google Classroom. У разі відсутності на занятті виконані завдання студенти завантажують до їх розбору (тобто до пари) у свої папки в Google Classroom. Термін виконання домашнього навчального завдання узгоджується з викладачем. Завдання, подані на перевірку після закінчення визначеного терміну, оцінюються 0 (нулем) балів. Якщо студент не склав завдання протягом визначеного терміну з поважної причини, яку підтверджує офіційний документ (довідка про непрацездатність, службова записка тощо), він може представити деякі з пропонованих завдань (які передбачають індивідуальний характер виконання) за графіком, узгодженим із викладачем, але не пізніше передостаннього практичного заняття. Перескладання завдань для підвищення оцінки не передбачено. Відпрацювання пропущених без поважної причини занять за рахунок виконання додаткових навчальних завдань не передбачено.

Поточний контроль. Викладач регулярно заносить результати поточного контролю в модуль «Поточний контроль» Електронного кампусу згідно з Положенням про поточний, календарний і семестровий контроль у КПІ ім. Ігоря Сікорського. Детальніше: https://document.kpi.ua/2020_7-137. Ознайомитися з результатами поточного контролю студент може в особистому кабінеті в Електронному кампусі.

Правила призначення заохочувальних балів. Відповідно до Положення про систему оцінювання результатів навчання в КПІ ім. Ігоря Сікорського (<https://osvita.kpi.ua/node/37>), заохочувальні бали не входять до основної 100-бальної шкали РСО й не можуть перевищувати 10 % рейтингової шкали, тобто максимальна кількість додаткових балів — 10. Для підвищення мотивації займатися науково-дослідницькою роботою здобувачам вищої освіти надають заохочувальні бали за участь у науково-практичних конференціях, семінарах, кафедральних заходах за тематикою освітнього компонента. Штрафні бали з освітньої компоненти не передбачені.

Академічна доброчесність

Політика та принципи академічної доброчесності визначені в розділі 3 Кодексу честі Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського». Детальніше: <https://kpi.ua/code> та Положенні про систему запобігання академічному плагіату (<https://osvita.kpi.ua/node/47>).

Норми етичної поведінки

Норми етичної поведінки студентів і працівників визначені в розділі 2 Кодексу честі Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського». Детальніше: <https://kpi.ua/code>.

Процедура оскарження результатів контрольних заходів

Студенти мають можливість порушити будь-яке питання, яке стосується процедури контрольних заходів та очікувати, що воно буде розглянуто згідно зі заздалегідь визначеними процедурами. Студенти мають право оскаржити результати контрольних заходів, але обов'язково аргументувати, з яким критерієм не погоджуються відповідно до оцінного листа та/або зауважень. Детальніше:

http://osvita.kpi.ua/sites/default/files/downloads/Pol_potocnyi_kalendar_semestr_kontrol

.pdf.

Інклюзивне навчання. Освітня компонента може викладатися для більшості студентів із особливими освітніми потребами, окрім студентів із серйозними вадами зору, які не дозволяють виконувати завдання за допомогою персональних комп'ютерів, ноутбуків та/або інших технічних засобів. Детальніше про забезпечення інклюзивності освіти в КПІ ім. Ігоря Сікорського за покликанням <https://osvita.kpi.ua/node/172>.

Види контролю та рейтингова система оцінювання результатів навчання (PCO)

Рейтинг студентів з освітньої компоненти «Українська мова за професійним спрямуванням» складається з балів, що він отримує за :

№ з/п	Контрольний захід	%	Ваговий бал	Кіл-ть	Всього
1.	Опитування за темою	24 %	1,5	16	24
2.	МКР	26 %	26	1	26
	Всього				50

Рейтинг студентів із дисципліни складається з балів, що він отримує за:

1. Опитування за темою та завданнями на практичному занятті (1 та 18 практичне не оцінюється)
2. Виконання МКР.

Основні критерії оцінювання роботи студентів

1. Опитування за темою

Ваговий бал — 1,5, максимальна кількість балів на практичних заняттях становить $1,5 \times 16 = 24$ балів.

Критерії оцінювання:

«відмінно» — 1,5 бали — безпомилкове виконання практичного завдання або повна й ґрунтовна відповідь на теоретичне запитання відповідно до змісту завдання або запитання;

«добре» — 1 бал — виконання практичного завдання з незначними помилками (до 3-х) або достатньо повна відповідь на теоретичне запитання з незначними хибами;

«задовільно» — 0,5 балів — виконання практичного завдання зі значними помилками або не зовсім правильна відповідь на теоретичне запитання;

«незадовільно» — 0 балів — відсутність виконаного практичного завдання або його незадовільне виконання; невисвітлене теоретичне запитання, незадовільна відповідь зі значними помилками (менше як 60 % теоретичного матеріалу правильне чи відповідає суті запитання) або відсутність відповіді.

2. Виконання МКР

Ваговий бал — 26 — зміст, зразок завдань МКР див. у додатку 3.

Критерії оцінювання:

«відмінно» — 23—26 балів — безпомилкове виконання практичного завдання відповідно до змісту завдання;

«добре» — 20—22 бали — виконання практичного завдання з незначною кількістю помилок або деякими хибами;

«задовільно» — 16—19 балів — виконання практичного завдання зі значною кількістю помилок або хиб;

«незадовільно» — 0 балів — відсутність виконаного практичного завдання або його незадовільне виконання (менше як 60 % правильно виконаних завдань).

Викладач повідомляє результати кожному студенту конфіденційно через систему Електронний кампус КПІ, електронною поштою, через повідомлення у Viber.

Методичні рекомендації стосовно виконання модульної контрольної роботи

Мета модульної контрольної роботи — перевірка засвоєння студентами знань про мову як багатофункціональну знакову систему й суспільне явище; розуміння ними основних процесів, що відбуваються в мові; уміння впізнавати й аналізувати мовні явища, оцінювати їх із позиції мовної нормативності; вміння застосовувати набуті знання на практиці, зокрема в процесі складання, редагування та перекладання текстів. МКР проводиться на 16-му практичному занятті й має на меті оцінити практичні уміння студентів.

Завдання, запропоновані студентам, охоплюють основні розділи освітньої компоненти. Виконуючи завдання, студенти мають виявити:

- знання теоретичних засад нормативності української літературної мови;
- розуміння основних засад формування терміносистеми сучасної української мови;
 - знання специфіки української мови за професійним спрямуванням, зокрема лінгвістичної термінології як основи професійного мовлення;
- уміння редагувати тексти різних стилів та фахів;
- уміння вербалізувати власні думки відповідно до мовних норм та формулювати поняття.

Критерії оцінювання:

«відмінно» — 23—26 балів — безпомилкове виконання завдання, відповідно до змісту завдання;

«добре» — 20—22 бали — виконання завдання з незначною кількістю помилок або деякими хибами;

«задовільно» — 16—19 балів — виконання завдання зі значною кількістю помилок;

«незадовільно» — 0 балів — відсутність виконаного завдання або його незадовільне виконання (менше як 60 % правильних варіантів відповідей).

Календарний рубіжний контроль

Мета проведення календарного контролю — підвищення якості навчання студентів та моніторинг поточного стану виконання вимог силабусу.

Критерій		Перший календарний контроль	Другий календарний контроль
Термін календарного контролю		8-ий тиждень	14-ий тиждень
Умови отримання	Поточний рейтинг	≥ 6 балів	≥ 12 балів

Рейтинг студентів з освітньої компоненти «Стилістика сучасної української мови» складається з балів, що він отримує за:

№ з/п	Контрольний захід	%	Ваговий бал	Кількість	Всього
1.	Опитування за темою заняття	32 %	2	16	32
2.	Творче індивідуальне завдання	18 %	18	1	18
	Всього				50

Рейтинг студента з дисципліни складається з балів, що він отримує за :

- 1) опитування за темою на 16 практичних заняттях (1 практичне не оцінюється, 18 практичне — підвищення рейтингу);
- 2) виконання творчого індивідуального завдання.

Основні критерії оцінювання роботи студентів

1. Опитування за темою:

Ваговий бал — 2, максимальна кількість балів становить $2 \times 16 = 32$ балів

Критерії оцінювання:

«відмінно» — 2 балів — повна відповідь на запитання з проблематики теми, що опрацьовується на занятті; ґрунтовність та послідовність викладу;

«добре» — 1,5 бали — повна відповідь на запитання з проблематики теми, що опрацьовується на занятті; ґрунтовність та послідовність викладу; наявність незначних помилок;

«задовільно» — 1 бал — неповна (60 %) відповідь на запитання з проблематики теми, що опрацьовується на занятті; недостатні ґрунтовність та послідовність викладу; наявність мовленнєвих помилок;

«незадовільно» — 0 балів — невідповідність змісту відповіді проблематиці теми; відсутність відповіді.

1. Виконання творчого індивідуального завдання:

Ваговий бал — 18, максимальна кількість балів становить $18 \times 1 = 18$ балів

Критерії оцінювання:

«відмінно» — 16—18 балів — доповідь послідовна, чітка; характеризується повнотою та глибиною осмислення поставленої проблеми; студент робить узагальнювальні висновки щодо окремих стилетворчих компонентів тексту, володіє термінологічним понятійним апаратом і дотримується наукового стилю;

«добре» — 13—15 балів — виступ відзначається логічністю побудови, ступінь розкриття теми достатній, проте наявні вади в структурі аналізу тексту, не всі особливості розглянуто;

«задовільно» — 11—12 балів — доповідь — формальне перерахування особливостей тексту без узагальнювальних висновків щодо його стилетворення; наявні недоліки в аргументації; деякі висновки хибні.

«незадовільно» — 0 балів — невідповідність вимогам оцінки «задовільно».

Викладач повідомляє результати кожному студенту конфіденційно через систему Електронний кампус КПІ, електронною поштою, повідомленням у Viber.

Календарний рубіжний контроль

Мета проведення календарного контролю — підвищення якості навчання студентів та моніторинг поточного стану виконання вимог силабусу.

Критерій		Перший календарний контроль	Другий календарний контроль
Термін календарного контролю		8-ий тиждень	14-ий тиждень
Умови отримання	Поточний рейтинг	≥ 8 балів	≥ 15 балів

Семестрова атестація студентів

Отримання заліку		Критерій
1	Поточний рейтинг	RD ≥ 60

Для складання заліку «автоматом» потрібно мати рейтинг не менш як 60 балів.

Студенти, які наприкінці семестру мають рейтинг менше як 60 балів, а також ті, хто хоче підвищити оцінку, виконують залікову контрольну роботу. Ця рейтингова оцінка остаточна. У разі написання залікової контрольної роботи на оцінку, нижчу за отриману «автоматом», попередній рейтинг із дисципліни скасовується і до залікової відомості заноситься сума балів за залікову контрольну роботу («жорстка» РСО). Критерії оцінювання, зміст та зразок завдань залікової роботи відображено у п. 9.

Таблиця відповідності рейтингових балів оцінкам за університетською шкалою:

Кількість балів	Оцінка
100-95	Відмінно
94-85	Дуже добре
84-75	Добре
74-65	Задовільно
64-60	Достатньо
Менше як 60	Незадовільно
Менше як 50	Не допущено

9. Додаткова інформація з дисципліни (освітнього компонента)

Критерії оцінювання, зміст та зразок залікової контрольної роботи

Залікова контрольна робота оцінюється 100 (ста) балами. Залікова контрольна робота складається із 50 завдань тестового типу (кожна правильна відповідь оцінюється 2 (двома) балами), що охоплюють матеріал двох модулів — «Українська мова за професійним спрямуванням» й «Стилістика сучасної української мови» — та генеруються автоматично для кожного студента в системі MOODLE.

- «відмінно», (не менше як 90 % потрібної інформації), 45 — 50 правильних відповідей;
- «добре», (не менше як 75 % потрібної інформації), 37 — 44 правильні відповіді;
- «задовільно», (не менше як 60 % потрібної інформації), 30 — 36 правильних відповідей;
- «незадовільно», менше як 30 правильних відповідей.

Робочу програму навчальної дисципліни (силабус):

Склали: доцент, канд. філол. наук Вікторія Завадська, ст. викладач Михайло Кушлаба.

Ухвалено: кафедра української мови, літератури та культури (протокол № 11 від 24.06.2024)

Погоджено: Методична комісія факультету (протокол № 12 від 26.06.2024)

Додаток 1

Зразок завдань модульної контрольної роботи

МОДУЛЬНА КОНТРОЛЬНА РОБОТА

з модулю ЗОБ

«Українська мова за професійним спрямуванням» спеціальності:

035 «Філологія»,

освітнього ступеня «Бакалавр»

I. У якому з речень усі слова відповідають нормам СУЛМ (тобто немає лексичних відхилень)?

- *Носіть її або мадонні дайте на офіру, як хочете.*
- *Потім він почав давити на мораль: "Ви повинні, повинні, повинні..."*
- *Несміливо заглядає у двері високий бородатий рудий купець у довгому жупані.*
- *Не сидів я в кайданах. І не били мене нагаями.*

II. Яке з речень НЕ потребує редагування?

- Наведемо простий тривіальний приклад розв'язання задачі через теорему Піфагора.
- Долоні її рук тремтіли, обличчя посіріло.
- Поети та прозаїки зображували у своїх творах життя селян-кріпаків, намагаючись привернути увагу владних верств до соціальних проблем бідноти.

III. Оберіть правильний варіант із запропонованих варіантів

1. Враження про лектора / враження від лектора;
2. вітер 25 м на секунду / вітер 25 м за секунду;
3. усунути з роботи / усунути від роботи;
4. оплатити проїзд / оплатити за проїзд;
5. щодо цього / відносно цього;
6. згодився на пропозицію / згодився з пропозицією;
7. на першому етапі / на першій етапі;
8. приймати на слух / сприймати на слух;
9. на рахунок цього / щодо цього;
10. співпадіння обставин / збіг обставин.
11. Зробив це для годиться / зробив це для вигляду;
12. не показував вигляду / не давав знаку;
13. «Майдан Перемоги» / «Площа Перемоги»;
14. цей же самий / такий самий;
15. дитина поводить себе погано / дитина поводить себе погано;
16. є зразковим / являється зразковим;
17. видається, що / може показатися, що;
18. квартира з усіма зручностями / квартира з усіма вигодами;
19. заключати угоду / укладати угоду;
20. змішана виборча система / мішана виборча система.

IV. Які з поданих речень істинні, а які — хибні?

- 1) Творцем нової української літературної мови був Іван Котляревський.
- 2) Старослов'янська мова живе і розвивається досі.
- 3) Термін «мовні картини світу» з'явився ще за часів античності.
- 4) Август Шлейхер ввів у лінгвістику терміни «мовна сім'я», «мовна група», «генеалогічне древо» та ін.
- 5) Українська мова належить до тюркської мовної сім'ї.
- 6) Запис фольклорного твору є об'єктом авторського права записувача.
- 7) Твір вважається оригінальним, якщо у ньому не більше 50% цитувань.
- 8) Якщо особа не зареєструвала авторство, вона його втрачає.
- 9) Мелетій Смотрицький ввів до абетки літери Г та Й, позначивши ними відповідні звуки.
- 10) Поліфункціональність мови – це застосування мовних засобів у різних сферах спілкування.

V. Доберіть українські відповідники до слів.

Семантика, етимологія, мілітарний, реципієнт, комунікація, когнітивний, соціальний, номінативний, функція, медіа.

Рекрутинг, лофт-кав'ярня, мінімальне, релевантність, консервативність, інновація, альтернатива, респектабельний, паркінг, дезактивація.

VI. Поясніть походження та значення фразеологізмів.

Не святі горшки ліплять; Содом і Гомора; Борітеся — поборете! Вам Бог помагає! Людина людині — вовк; Лити воду на чужий млин; Немає пророка у своїй землі; Чи блакитна кров поллеться, як пробити пану груди? Зі щитом або на щиті; Прийшов, побачив, переміг! Наріжний камінь.

Зразок завдань залікової контрольної роботи

ЗАЛІКОВА КОНТРОЛЬНА РОБОТА
з освітньої компонента
«Сучасна українська мова та культура»
спеціальності: 035 «Філологія»,
освітнього ступеня «Бакалавр»

1. Визначте стиль поданого тексту та вкажіть на його мовні особливості.

Громадяни України мають право на безкоштовну освіту в усіх державних навчальних закладах незалежно від статі, раси, національності, соціального і майнового стану, род та характеру занять, світоглядних переконань, належності до партій, ставлення до релігії, віросповідання, стану здоров'я, місця проживання та інших обставин. Це право забезпечується: розгалуженою мережею навчальних закладів, заснованих на державній та інших формах власності, наукових установ, закладів післядипломної освіти; відкритим характером навчальних закладів, створенням умов для вибору профілю навчання і виховання відповідно до здібностей, інтересів громадянина; різними формами навчання — очною, вечірньою, заочною, екстернатом, а також педагогічним патронажем.

2. Поясніть значення висловів «Ветхий Адам», «Адамові діти», «Адамове ребро» в сучасній українській мові та охарактеризуйте місце і роль біблеїзмів у різних стилях мовлення.

3. Перепишіть речення, добираючи з дужок потрібне слово, й обґрунтуйте свій вибір:

Наші думки (збіглися, співпали). До Конституційного суду обирають (виключно, винятково) юристів за фахом. Це митне право діє (виключно, винятково) в межах України. У конкурсі будуть брати участь (виключно, винятково) українські митці. Хай люди знають, хто йде (наперекір, всупереч) громаді. Він діє (наперекір, всупереч) рішенням громади. (Наперекір, всупереч) невтішним прогнозам весна виявилася доволі м'якою й вологою. (Ставлення, відношення) до нього, (почуття, чуття, відчуття) обов'язку, (змушувати, примушувати, заставляти) вчитися, (є, являється) учнем. Правління не хоче (залучати, витрачати, відволікати) бюджетні кошти не за призначенням.

4. Наведіть приклади вживання мовознавчих термінів-паронімів та поясніть відмінності в лексичному значенні: *діалектний-діалектологічний-діалектичний, стильовий-стилістичний, омофони-омоформи, морфемний-морфологічний, мовний-мовленнєвий.*